

Bloeddonatie door MSM vanuit sociologisch perspectief

*Prof. dr. Lesley Hustinx
Dr. Michiel de Krom
Drs. Nathan Wittock*

Vakgroep Sociologie
Universiteit Gent

Bloeddonatie door MSM als een *socio-technische controversie*

Wetenschapssociologisch perspectief dat voorbijgaat aan klassieke benadering risico en risicomanagement in termen van:

- Risico = technisch-wetenschappelijk vraagstuk
- Klassiek risicomanagement (De Krom, 2009; Jasanoff, 1998)
 - Wetenschappelijke inschatting
 - Politiek management
 - Communicatie naar het publiek
- Het passieve publiek (Jasanoff, 2003)

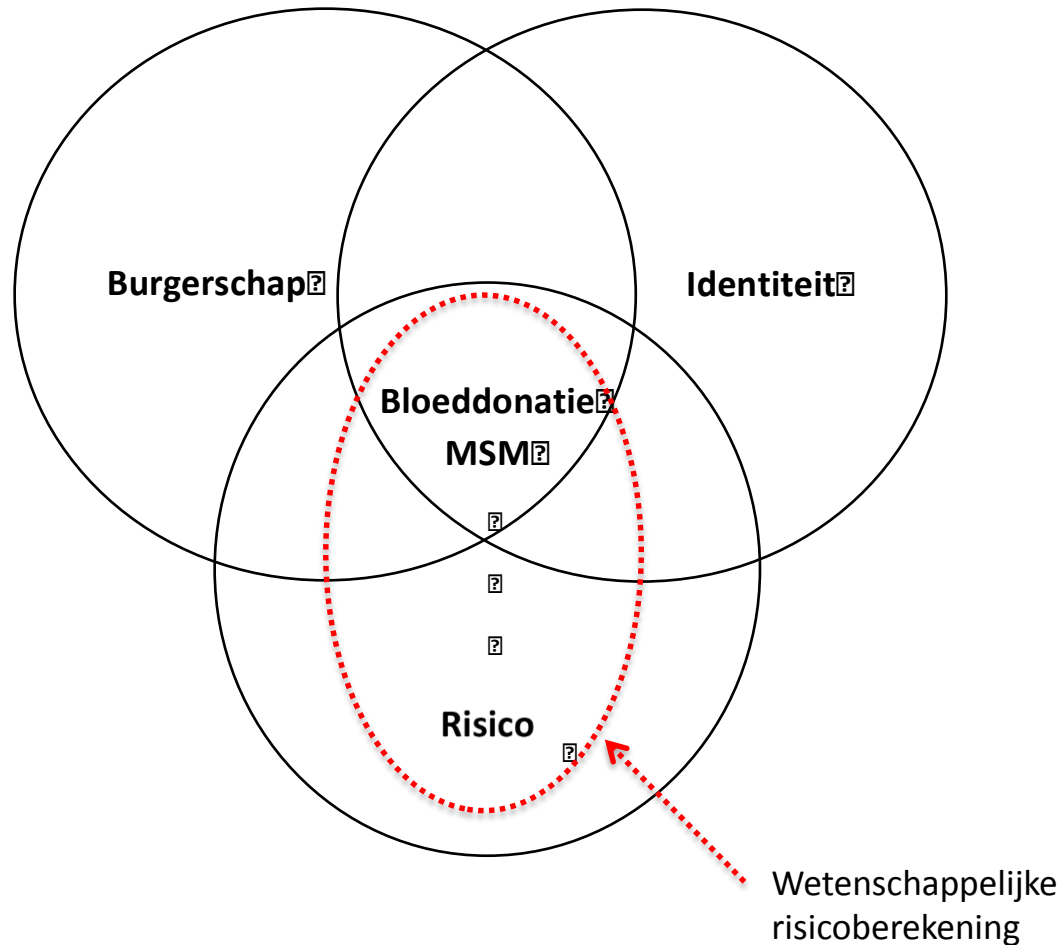
Bloeddonatie door MSM als een *socio-technische controverse*

- Technische controversen zijn inherent sociale controversen
 - Constante ‘overflow’
 - ‘Proliferatie van het sociale’

*“In the course of the controversy, **unexpected connections** are established between what should have been a simple technical project and **a plurality of stakes that are anything but technical**. Thus we see new actors taking up the problem, imposing unexpected themes for discussion, and redefining the possible consequences of the project”* (Callon et al., 2001, p.15)

- Voortdurende dialectiek techno-wetenschappelijk onderzoek en *sociale reconfiguratie*

Bloeddonatie door MSM als een *socio-technische controversie*

Bloeddonatie als burgerschap

- Bloeddonatie als '*Gift Relationship*' (Titmuss, 1970)
 - Bloedcollectieregimes op basis van vrijwillige en onbetaalde bloeddonaties
 - Bloeddonatie als symbolische praktijk
 - Meest pure vorm van altruïsme
 - Donor \approx altruïstische persoonlijkheid (Goodwin, 2013)
 - 'Volunteer-nationalism association' (Slonim et al., 2014)
- Bloeddonatie als een recht?
- 'Embedded altruism' (Healy, 2000)

Help ons helpen

Word een jij+

Word een jij+

Een ander helpen, geeft je een goed gevoel. Zo word je een betere jij. Een jij+.

Heel wat mensen zijn al een betere versie van zichzelf geworden door ons te helpen. Maar we zijn op zoek naar nog meer donoren, schenkers, vrijwilligers en eerstehulpcuristen.

Wil jij ons daarbij helpen?

Iedereen kan ons helpen! Hieronder vind je welke mensen we precies zoeken zodat je meteen ontdekt wat je kan doen om ook een jij+ te worden.

#Ik geef bloed

Jij kan het leven van iemand redden! Aarzel geen seconde en word ook donor.

*“Blood donation was constituted during events as not simply an act of altruism, but as **a participatory space of belonging**. Exclusion from this space became not simply an abstention from a specific act of charity, but the denial of full participation in civil practices.” (Valentine, 2005: 115)*

Bloeddonatie en identiteit

- Donorrol onderdeel van sociale identiteit
 - Risicoprofilering interageert met seksualiteit als basis voor identiteit
 - Bio-identiteit, bio-socialiteit (Rose & Novas, 2004; Waldby et al., 2004)
 - De seksuele burger (Valentine, 2005; Weeks, 1998)
 - Controverse over uitsluiting MSM in licht van bredere identiteitenpolitiek
 - MSM als gedrag \approx identiteit homoseksuele mannen (Martucci, 2010)
 - MSM als ‘sentinel population’ (Franklin, 2007)
- ! Geen eenduidige identiteit

Bloeddonatie en risico

- Onderscheid technisch-wetenschappelijke inschatting van het *werkelijke* risico en het door burgers *gepercipieerde* risico (Jasanoff, 2003)
- Van ‘berekening’ naar ‘beredenering’
 - Persoonlijke risico-inschatting
 - Publieke perceptie is niet vaststaand of homogeen
 - Evolutie doorheen de tijd
 - Algemeen belang versus minderheidsstandpunten

Publieke risicoperceptie

- Is het risico aanvaardbaar? (Leiss et al. 2008)
 - Menselijke/natuurlijke oorzaak?
 - Voorgaande ervaringen
 - Vrijwillige/onvrijwillige blootstelling
- Risicoperceptie MSM?
Redenen voor *non-compliance* (Grenfell, 2011)
 - Geen identificatie als MSM
 - Zelfcategorisatie als *low risk*
 - Geloof in onfeilbaarheid *screening* bloed
 - Onbegrip voor / onvoldoende begrip van uitsluitingscriteria

Conclusies/aanbevelingen

- Rekrutering
 - Wat betekent het precies om bloed te geven?
 - Differentiatie bloedketen?
- Risicoperceptie en –communicatie
 - Niet eenduidig en niet noodzakelijk conform technisch-wetenschappelijke definiëring
 - Risicoprofilering op groepsniveau vermijden
- Socio-technische controversen vragen om andere vorm van politieke besluitvorming
 - *“Controversy brings about discovery”* (Callon et al., 2001, p.30)

Literatuurverwijzingen

- Callon, M., Lascoumes, P. & Barthe, Y. (2001). *Acting in an Uncertain World: An Essay on Technical Democracy*. Cambridge, MA: MIT Press.
- De Krom, M. P. (2009). Understanding consumer rationalities: consumer involvement in European food safety governance of avian influenza. *Sociologia Ruralis*, 49(1), 1-19.
- Franklin, I. M. (2007). Is there a right to donate blood? Patient rights; donor responsibilities. *Transfusion Medicine*, 17(3), 161-168.
- Goodwin, M. (2013). *The Global Body Market: Altruism's Limits*: Cambridge University Press.
- Grenfell, P. (2011). Views and experiences of men who have sex with men on the ban on blood donation: A cross sectional survey with qualitative interviews. *BMJ*, 2011;343:d5604.
- Healy, K. (2000). Embedded Altruism: Blood Collection Regimes and the European Union's Donor Population. *American Journal of Sociology*, 105(6), 1633-1657.
- Jasanoff, S. (1998). The political science of risk perception. *Reliability Engineering & System Safety*, 59(1), 91-99.
- Jasanoff, S. (2003). Technologies of humility: citizen participation in governing science. *Minerva*, 41(3), 223-244.
- Leiss, W., Tyshenko, M., & Krewski, D. (2008). Men having sex with men donor deferral risk assessment: an analysis using risk management principles. *Transfusion medicine reviews*, 22(1), 35-57.
- Martucci, J. (2010). Negotiating Exclusion MSM, Identity, and Blood Policy in the Age of AIDS. *Social Studies of Science*, 40(2), 215-241.
- Rose, N., & Novas, C. (2004). *Biological citizenship*: Blackwell Publishing.
- Slonim, R., Wang, C. & Barbarino, E. (2014). The market for blood. *Journal of Economic Perspectives*, 28(2), 177-196.
- Titmuss, R. M. (1998). *The Gift Relationship*. Richard M. Titmuss (author); Ann Oakley and John Ashton (editors). LSE Books, London. 1997. Pp. 360: Cambridge Univ Press.
- Valentine, K. (2005). Citizenship, identity, blood donation. *Body & Society*, 11(2), 113-128.
- Waldby, C., Rosengarten, M., Treloar, C., & Fraser, S. (2004). Blood and bioidentity: ideas about self, boundaries and risk among blood donors and people living with Hepatitis C. *Social science & medicine*, 59(7), 1461-1471.
- Weeks, J. (1998). The sexual citizen. *Theory, Culture & Society*, 15(3), 35-52.